

Raziskava o kulturi vožnje na slovenskih cestah

- Nestrpnost na cesti nas moti, je pokazala raziskava.
- Nestrpnost opazimo pri drugih voznikih, pri sebi pa ne: 74 % voznikov meni, da so slovenski vozniki nestrpni, hkrati pa 80 % voznikov o sebi misli, da so bolj strpni kot drugi.
- Nestrpnost drugih voznikov opazimo veliko hitreje kot njihovo prijaznost, je pokazala raziskava.

Vozniška kultura v Sloveniji je stalna tema debat, tako na javni ravni kot na ravni različnih zaključenih družb znancev in sorodnikov. Stalnost pojavljanja vsakič znova oživiljenih diskusij glede kulture vožnje v zadnjih desetletjih v Sloveniji kaže, da voziško kulturo vidimo kot problem.

Da bi ta problem nekoliko bolje razumeli, smo v okviru akcije “Čas prijaznih voznikov“ v AMZS izvedli raziskavo o obnašanju voznikov v zaznavanju kulture vožnje na slovenskih cestah. Sodelovalo je 669 oseb, ki so prek spleta reševale vprašalnik o svojih izkušnjah v prometu. Rezultati so pokazali, da imamo **slovenski vozniki o kulturi vožnje v Sloveniji precej slabo mnenje**, vendar po drugi strani o samih sebi ravno nasprotno, se pravi zelo pozitivno.

Sodelujoči menijo, da je **slovenski voznik v povprečju nestrpen, kultura vožnje v Sloveniji pa neprijazna**. Večina voznikov npr. meni, da so slovenski vozniki na splošno nestrpni (to misli 74 %), na slovenskih cestah pa je manj prijaznosti kot v tujini (to misli 81 % voznikov).

Po drugi strani **80 % voznikov same sebe prišteva med strpne voznike**.

Zdi se, da na cesti kar pogostokrat doživljamo neprijetne dogodke; kar 85 % voznikov je npr. izjavilo, da se jim je v zadnjem tednu vsaj enkrat zgodilo, da je voznik pred njimi vozil - po njihovem mnenju - “prepočasi“, 83 % voznikov pa, da so vsaj enkrat v zadnjem tednu komentirali “neumno“ vedenje drugega voznika. Tretjini (36 %) je zaradi vožnje nekdo jezno žmigal z lučmi.

Rezultati posredno kažejo, da ni samo obnašanje drugih voznikov krivo za neprijetne dogodke, temveč tudi naša naravnost in dejstvo, da **negativne dogodke očitno opazimo hitreje kot pozitivne**. Večina voznikov (77 %) npr. poroča, da jih je v zadnjem tednu vsaj enkrat kakšen voznik spravil v jezo, po drugi strani pa je zgolj manjšina opazila pozitivne dogodke na cesti, npr. da jim je v zadnjem tednu kakšen voznik naredil kaj tako prijaznega, da so to opazili (38 %) ali pa so bili priča dogodku, ki jih je spravil v dobro voljo (33 %).

To našo naravnost, da pri drugih voznikih hitreje opazimo negativne stvari, prikazujejo tudi rezultati v tabeli na naslednji strani. V njej so naštetih različni dogodki (npr. izsilil prednost; zasedel parkirni prostor, na katerega sem čakal jaz; pospeševal, med tem, ko sem ga prehiteval), ki se nam lahko pripetijo v prometu – pozitivni in negativni. Pri vsakem so podani odstotki sodelujočih, ki so nam zaupali, kaj je v zadnjem tednu nekdo storil njim in kaj od tega so v zadnjem tednu sami storili komu drugemu.

Rezultati v tabeli posredno kažejo, kako vidimo druge voznike in kako vidimo same sebe. Kažejo, da **negativno vedenje pogosteje opazimo pri drugih voznikih** kot pri sebi; **želeno vedenje, po drugi strani, hitreje opazimo pri sebi** kot pri drugih.

	Drugi je to storil meni (v %)	Jaz sem to storil drugemu (v %)
Negativni dogodki v preteklem tednu		
Izsilil prednost	82	10
Zasedel parkirni prostor	13	1
Kazal omalovažujoče kretnje	18	8
Pospešil, da bi nagajal vozniku, ki je prehiteval	41	4
Hupal	27	24
Kričal	4	6
Zavijal brez smernika	94	21
Vozil z dolgimi lučmi proti drugemu vozilu	67	10
Vozil v napačno smer po enosmerni ulici	21	2
Nepravilno parkiral na pločniku ali zelenici	85	9
Pozitivni dogodki v preteklem tednu		
Dal prednost vozilu, čeprav ni bilo treba	48	72
Se zahvalil z utripalkami	49	56
Pomahal vozniku z roko, da bi se zahvalil	59	75
Ustavil pešcu na prehodu	78	95

Negativno obnašanje opazimo pogosteje pri drugih voznikih kot pri sebi. Rezultati v tabeli npr. kažejo, da – po mnenju sodelujočih:

- o prednost izsiljujejo drugi vozniki (82 %), sami pa le redkokdaj (10 %),
- o brez smernika zavijajo drugi vozniki (94 %), mi sami pa veliko manj (21 %),
- o nepravilno parkirajo drugi vozniki (85 %), mi sami pa zelo redko (9 %),
- o po enosmerni ulici se v napačno smer vozijo drugi vozniki (21 %), sami skoraj nikoli (2 %),
- o med tem, ko nekoga prehitevamo, se nam zgodi, da ta pospešuje, da bi nas oviral (41 %), mi sami - tako se vidimo - pa to drugim naredimo zelo redko (4 %).

Pozitive dogodke opazimo pogosteje pri sebi kot pri drugih. Rezultati v tabeli kažejo, da - po mnenju sodelujočih:

- o dajemo prednost drugim voznikom (72 %), a drugi enako storijo nam manj pogosto (48 %),
- o z roko se drugim zahvalimo pogosteje (75 %), kot se drugi zahvalijo nam (59 %),
- o pešcu na prehodu - tako se vidimo sami - ustavimo praktično vedno (95 %), med tem, ko drugi vozniki to počnejo pogosto vendar v manjšem obsegu (78 %).

Rezultati so pokazali, da imamo slovenski vozniki o splošni kulturi vožnje v Sloveniji precej nizko mnenje, o samih sebi pa visoko. Večina voznikov o sebi meni, da so strpni vozniki (80 %), hkrati pa večina misli, da so drugi vozniki nestrpni (74 %). To dvojje seveda ne gre skupaj: **večina ne more biti hkrati strpna in nestrpna**, razen če so v anketi sodelovali samo strpni vozniki, to pa je na žalost pri raziskovanju težko kontrolirati.

Rezultati raziskave kažejo, da je nestrpnost na slovenskih cestah tako velika, da nas same to moti, hkrati pa kažejo, da se sami počutimo iz tega izvzete: menimo, da k nestrpnosti na slovenskih cestah prispevajo predvsem drugi vozniki, mi sami pa ne, zato se seveda tudi ne čutimo odgovorni, da bi lahko sami še bolj prispevali k prijazni vozniški kulturi.

Spreminjanje kulture vožnje je zapleten in zelo dolgotrajen proces, pri katerem mora sodelovati kritična masa voznikov: ko se večina voznikov v določeni situaciji začne obnašati na določen način, tako vedenje za seboj potegne še ostale.

Kdo drug dan za dnem oblikuje in vzdržuje kulturo vožnje, če ne mi sami? Če je ta kultura do nas neprijazna, jo lahko samo mi tudi postopoma spremenimo.

Če bi radi na cestah več prijaznosti, moramo seveda začeti pri sebi - kot akterji v kritični masi prijaznih voznikov. Za začetek smo lahko vsaj pozorni na prijazne geste drugih voznikov. Če jih je res toliko, kot o njih poročamo mi sami, bi moralo biti dovolj, da bi lahko našo vozniško kulturo - mi sami - kar takoj začeli delati bolj prijazno.

V AMZS verjamemo, da skupaj zmoremo več. In ravno zato, kot pobudniki zaveze »**Desetletja za večjo varnost na cestah 2011 – 2020**«, pozivamo voznike, da tudi sami izpolnijo zavezo.

Če bi se vsak voznik zavezal, da bo vozil strpno, upošteval omejitve hitrosti, da ne bo vozil pod vplivom alkohola, da ne bo uporabljal telefona med vožnjo, bi zanesljivo zmanjšali število nesreč na slovenskih cestah. Zato želimo, da bi se vsi vozniki zavedali te odgovornosti.

Začnite pri sebi - s potrditvijo zaveze z vašim imenom in priimkom na naslovu <http://vvv2012.si/zaveza.html> boste aktivno podprli aktivnosti AMZS za večjo prometno varnost in bolj prijazno udeležbo v prometu.

